

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๔๘

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลจังหวัดลำพูนส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสัจจา สุริยกุล ณ อยุธยา) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๒ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริง

ศาลจังหวัดลำพูนได้เคยขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของนายสัจจา สุริยกุล ณ อยุธยา (ผู้ร้อง) ซึ่งเป็นจำเลย ในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๑๓๗๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ โดยสรุปข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

ผู้ร้องเป็นนักวิจัยและเป็นผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาชนบท ผู้ร้องได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประเภททุนวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการศึกษาวิจัยการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชนบทเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ผู้ร้องต้องทำงานวิจัยตามสัญญาทุนอุดหนุนคือถ่ายทอดเทคโนโลยี เรื่องการผลิตสุรากลั่นจากมันสำปะหลัง การผลิตกระดาษจากใบสับปะรด การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก ให้เกษตรกรและชาวบ้านในชนบท

ผู้ร้องต้องดำเนินการวิจัยด้านการตลาดโดยนำผลิตภัณฑ์ของผู้รับการถ่ายทอดมาจำหน่าย ทั้งนี้ ตามสัญญาที่ผู้ร้องได้ทำสัญญากับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ผู้ร้องได้นำผลิตภัณฑ์ของผู้รับการถ่ายทอดตามโครงการศึกษาวิจัยมาออกร้านแสดงผลงานการวิจัยในงานตลาดนัดนักวิจัยซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้มีหนังสือให้ผู้ร้องนำผลงานวิจัยมาแสดงที่เทศบาลเมืองลำพูน เพื่อเป็นการวิจัยด้านการตลาด ผู้ร้องจึงได้ทดลองบรรจุผลิตภัณฑ์ ๒ ขนาด คือ สุรากลั่นบรรจุขวดขนาด ๑๘๗ มิลลิลิตร ทดลองจำหน่ายราคา ๘๐ บาท และไวน์กลั่นบรรจุขวดขนาด ๗๑๐ มิลลิลิตร ทดลองจำหน่ายราคา ๓๐๐ บาท

เจ้าหน้าที่สรรพสามิตอำเภอเมืองลำพูนได้จับผู้ร้องในงานแสดงผลงานวิจัย เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ และพนักงานอัยการจังหวัดลำพูนได้ฟ้องผู้ร้องต่อศาลจังหวัดลำพูน และขอให้ลงโทษผู้ร้องตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๔ มาตรา ๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔

ศาลจังหวัดลำพูนได้เคยขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำร้องของนายสังจา สุริยกุล ณ อยุรยา (ผู้ร้อง) ซึ่งเป็นจำเลย ในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๑๓๗๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

ประเด็นตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๗ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๔ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ในประเด็นดังกล่าวผู้ร้องไม่ได้กล่าวอ้างว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอย่างไร และไม่ได้บรรยายหรือระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องและระบุความประสงค์จะให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๕ (๓) และ (๔) จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนที่ได้แย้งนี้ และปรากฏจากคำแถลงของผู้ร้องว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๖ จึงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องเพียงว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๔ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๔

ต่อมาสำนักงานศาลยุติธรรม ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๕ ส่งคำร้องของนายสัจจา สุริยกุล ณ อยุธยา จำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๓๗๕/๒๕๔๕ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยอีกครั้ง ตามคำร้องของจำเลยในประเด็นว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลและองค์กรอื่นของรัฐโดยตรง ในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓

มาตรา ๕ ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๒ ผู้ใดซื้อ หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท แต่ถ้าสุรานั้นเป็นสุรากลั่นมีปริมาณต่ำกว่าหนึ่งลิตร หรือเป็นสุราแช่มีปริมาณต่ำกว่าสิบลิตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

คำวินิจฉัย

ตามคำร้องใหม่นี้ นายสัจจา สุริยกุล ณ อยุธยา (ผู้ร้อง) มีคำขอท้ายคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๖ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๘๔ แล้ว จึงเหลือประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นตามคำร้องใหม่นี้ว่า

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

ในประเด็นพระราชบัญญัติสุรา ๗ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ หรือไม่

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษที่จะใช้ลงกับผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕ ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในความครอบครอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตเสียก่อนนั้น หากมิได้พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแล้ว พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ ตามคำร้องของผู้ร้องมิได้ กรณีการพิจารณาจึงต้องพิจารณาพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๓๒ เป็นหลัก เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๖ ไปแล้วว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ ด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเหลือประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองหรือคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพรวมทั้งศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของชนชาวไทยไว้เป็นการทั่วไปโดยให้มีผลผูกพันองค์กรของรัฐโดยตรง และให้บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลได้ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ แล้ว ไม่มีข้อความใดที่เป็นการจำกัดหรือห้ามใช้สิทธิเสรีภาพรวมทั้งมีลักษณะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญทั้งสามมาตราดังกล่าว ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ จึงไม่ขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” พิจารณาแล้ว เห็นว่า

ผู้ร้องเป็นนักวิจัยและเป็นผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาชนบท ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประเภททุนวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการศึกษาวิจัยการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชนบทเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ผู้ร้องต้องทำงานวิจัยตามสัญญาลงทุนอุดหนุน คือถ่ายทอดเทคโนโลยีเรื่องการผลิตสุรากลั่นจากมันสำปะหลัง การผลิตกระดาษจากใบสับปะรด การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก ให้เกษตรกรและชาวบ้านในชนบท รวมทั้งต้องดำเนินการวิจัยด้านการตลาดโดยนำผลิตภัณฑ์ของผู้รับการถ่ายทอดมาจำหน่ายตามสัญญาที่ผู้ร้องทำไว้กับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การวิจัยเรื่องการผลิตสุรากลั่นจากมันสำปะหลัง เป็นการวิจัยครบวงจรตั้งแต่การนำวัตถุดิบ (มันสำปะหลัง) มาเข้าสู่กระบวนการผลิตให้เป็นสุรากลั่น เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตร และการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ที่ได้ (สุรากลั่น) สู่อุตสาหกรรมใน ตลาดการค้า เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่แท้จริงของค่าใช้จ่ายและรายได้ อันจะเป็นผลสรุปของราคามูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์เกษตรต่อหน่วย เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตสู่ตลาด “เพื่อช่วยให้ผลผลิตของเกษตรกรของชาติมีมูลค่าสูงขึ้น อันเป็นผลดีต่อรายได้ของประชาชาติ แก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกร เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ การวิจัยดังกล่าว จึงมิใช่ทำเพื่อผลประโยชน์แก่เอกชนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ทำวิจัยให้กับรัฐเพื่อความรุ่งเรืองของชาติ ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานวิจัยของรัฐ เพราะใช้เงินของรัฐวิจัยตามหัวข้อ นโยบาย เป้าหมายของรัฐที่กำหนดให้เพื่อประโยชน์ของรัฐเอง ในทางนิตินัยจึงเท่ากับเป็นการวิจัยโดยรัฐ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ เนื่องจากรัฐต้องมีอำนาจเหนือเจ้าพนักงานของรัฐ ตามข้อเท็จจริงการทำการวิจัยทุกขั้นตอนก็อยู่ในการควบคุมดูแลตามเป้าหมายของทางราชการหรือรัฐทั้งสิ้น ประกอบกับการวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยครบวงจรยังอยู่ในระหว่างการวิจัยด้านการตลาด โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐมีหนังสือให้นำผลการวิจัยออกแสดงในตลาดนักวิจัย การวิจัยดังกล่าวนี้จึงอยู่ในกรอบความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ เพราะไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดี แต่ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสาธารณะและเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับใช้กับกรณีทั่วไป ย่อมไม่อาจใช้บังคับกับกรณีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ที่ให้เสรีภาพเกี่ยวกับการวิจัยและคุ้มครองไว้ได้ ทั้งกระทบต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งด้วย เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ถือเป็นกฎหมายสูงสุดที่กำหนดสภาพแห่งรัฐ กำหนดระบบการปกครอง กำหนดการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย กำหนดการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ทุกเหล่า กำเนิด เพศ หรือศาสนาโดยเท่าเทียมกัน และถือเป็นกฎหมายสูงสุดที่บัพัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใดหากขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

สำหรับบทบัญญัติของกฎหมายย่อมตราขึ้นมาใช้เพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อให้เกิดความปกติสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคม กฎหมายจึงมีหลากหลายฉบับอาจจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดได้หลายกรณี เช่นกระบวนการออกกฎหมายเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ กฎหมายที่ออกมาใช้บังคับจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้หรือไม่ หรือได้รับการยกเว้นในการจำกัดสิทธิหรือไม่ ภายในกรอบหรือขอบเขตเพียงใดตามที่รัฐธรรมนูญวางไว้หรือไม่

ฉะนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เห็นได้ว่ากฎหมายอาจจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญในบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพไว้เป็นการทั่วไป หรือเป็นกรณีเฉพาะแล้วแต่กรณีได้ และทำให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ไม่สามารถบังคับใช้นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยในกรณีทั่วไปทำให้บทบัญญัตินั้นเสียไปโดยสภาพใช้บังคับไม่ได้ทุกกรณี และต้องยกเลิกไปเฉพาะบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือทั้งมาตราก็ได้ แต่หากขัดหรือแย้งเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ บทบัญญัติหรือมาตรานั้นย่อมนำมาใช้บังคับในกรณีนั้น ๆ ไม่ได้ ส่วนกรณีอื่นทั่วไปย่อมนำไปใช้บังคับได้ มิได้ทำให้บทบัญญัตินั้นเสียไปหรือบังคับใช้ไม่ได้ทั้งหมด เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มิได้บัญญัติไว้เช่นนั้น ซึ่งผลแห่งการบังคับใช้ไม่ได้ดังกล่าวองค์กรที่มีหน้าที่ทั้งออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายต้องแก้ไขให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญโดยยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องตรงตามคำวินิจฉัยและภายในกรอบหรือขอบเขตแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้องในการบังคับใช้กฎหมายนั้นต่อไป

กรณีตามคำร้องนี้ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ บัญญัติเป็นบทบังคับไว้เป็นกรณีทั่วไปทุกกรณีไม่มีข้อยกเว้นที่ไม่ต้องได้ใบรับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตเป็นกฎหมายที่บังคับใช้มาก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งมาตรา ๔๒ แห่งรัฐธรรมนูญ ได้มีการคุ้มครองเสรีภาพทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการไว้ อันทำให้สังเกตเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์คุ้มครองสำหรับการใช้สิทธิเสรีภาพนี้

อย่างเด็ดขาด เพราะเป็นงานที่ทำให้หรือยกฐานะให้มนุษย์มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือทำให้มนุษย์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าโดยไม่หยุดยั้งอันเป็นผลดีแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ บัญญัติว่าบุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ผู้ร้องได้วิจัยครบวงจรในงานของรัฐ เพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติ มิได้ทำวิจัยขึ้นเองโดยพลการในฐานะปัจเจกชน จึงขอมพันภาระหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ แต่เป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๐ ในฐานะข้าราชการเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม การวิจัยนี้จึงอยู่ในกรอบหรือขอบเขตรวมทั้งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และได้รับความคุ้มครองโดยสมบูรณ์

เนื่องจากสุราเป็นสินค้าที่แปรรูปมาจากผลิตผลทางการเกษตร เป็นสินค้าที่เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรของประเทศ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร หากเกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น ขอมส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมั่นคง ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงแห่งรัฐ ความมั่งคั่งของประเทศย่อมดีขึ้น การควบคุมของรัฐในเรื่องของสุรา ก็เพื่อการเก็บภาษีเป็นเรื่องหลัก การควบคุมดูแลสุขภาพจากโทษของสุราเป็นเรื่องรอง ไม่เหมือนกับยาเสพติดที่มีใช้สินค้า แต่เป็นสารเสพติดที่มีโทษต่อสุขภาพอย่างร้ายแรง รวมทั้งเกิดผลกระทบต่อความเจริญรุ่งเรืองต่อเศรษฐกิจต่อความมั่นคงของชาติอย่างสูง มีประโยชน์เล็กน้อยในการรักษาโรคบางอย่างเท่านั้นไม่สามารถนำมาเป็นสินค้าหลักในการจำหน่ายจ่ายแจกเพื่อการเศรษฐกิจของประเทศได้ การใช้หรือนำมาวิจัยจึงต้องอยู่ในความควบคุมอย่างเข้มงวดหรือที่เรียกว่าควบคุมเด็ดขาด จึงมีบทบัญญัติเฉพาะในการขออนุญาตในการใช้เป็นยารักษาโรคใช้วิจัยทางวิชาการ และการยกเว้นโทษไว้อย่างชัดเจน

ส่วนสุรานั้นมีใช้สินค้าที่ควบคุมเด็ดขาด แต่เป็นสินค้าที่สามารถสร้างความมั่นคงและมั่งคั่งในทางเศรษฐกิจให้กับประเทศได้ หากมีการผลิตเป็นสินค้าออกได้มาก การผลิตสุราเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทำกันมานาน รัฐบาลในอดีตต้องการผูกขาดเก็บภาษีสุราเป็นหลัก การวิจัยในสมัยก่อนยังไม่เป็นที่แพร่หลาย รัฐยังไม่เห็นประโยชน์จากการวิจัย จึงมิได้คิดหาแนวทางเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรในหลายๆ แนวทาง จึงมิได้มีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติสุราฯ ในเรื่องการวิจัยไว้เป็นการเฉพาะ คงมีนโยบายแต่เพียงควบคุมมิให้มีการผลิตหรือมีไว้ในครอบครองอย่างแพร่หลายเท่านั้น มิได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นหรือวิธีการเป็นกรณีเฉพาะในเรื่องการวิจัยการทำสุราจากผลิตผลหลักทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า

แต่เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้และให้การคุ้มครองไว้และผู้ร้องก็อยู่ในกรอบหรือขอบเขตแห่งการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง คือกฎหมายที่ใช้บังคับต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ที่รับรองสิทธิเสรีภาพไว้ การจำกัดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองโดยกระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพย่อมทำไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญไม่เปิดช่องหรือยกเว้นให้

ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ มาตรา ๓๒ จึงนำมาใช้บังคับต่อกรณีการวิจัยเพื่อประโยชน์สาธารณะและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ไม่ได้ ถือว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ใช้บังคับไม่ได้เฉพาะกับเหตุการณ์ดังกล่าวตามนัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ สามารถใช้บังคับกับกรณีอื่นทั่วไปได้เพราะรัฐธรรมนูญมิได้คุ้มครองไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ใช้บังคับกับกรณีการวิจัยทางวิชาการเพื่อประโยชน์สาธารณะไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ